

23.06.2016

Необхідно зупинити процеси руйнації наукового сектору, який є основою сучасної конкурентоспроможності України

Ділове співтовариство стурбоване критичною ситуацією із скороченнями науковців НАН через відсутність фінансування. Це підриває можливості розвитку наукоємного сектору промисловості. Загальновідомо, що фінансування науково-інноваційного сектору в державі нижче 0,5 % ВВП призводить до його деградації. В Україні ж цей показник чи не втричі менший. Проблеми з фінансуванням необхідно вирішити, за потреби – спільними зусиллями влади, бізнесу, самих наукових організацій, вважають в Антикризисній раді громадських організацій ([Український союз промисловців та підприємців](#)).

Нагадаємо, в Національній академії наук триває скорочення наукових кадрів, а дослідні інститути переводяться на триденний робочий тиждень. Зокрема, в Інституті надтвердих матеріалів довелося скоротити 22 людини, в Фізико-технологічному інституті металів і сплавів звільнили 60 працівників. 15 червня вчені провели черговий мітинг під стінами уряду з вимогою збільшити фінансування академії.

«Україна за кількістю вчених уже в 5-6 разів програє країнам ЄС, а така ситуація із подальшою руйнацією наукового сектору призведе до скочування економіки до рівня сировинної. Вже й так 75 % товарів, що експортуємо, – це сировина. Ще якимось розвиваються промислові підприємства авіабудівництва та оборонного сектору – за рахунок своєї специфіки, наявності замовлень і самостійного пошуку контрактів», – каже голова Антикризисної ради, президент УСПП А. Кінах.

Він переконаний: необхідні програми, які відродять співпрацю вчених і промисловців. З тим і почнеться розвиток індустрії – звичайно, якщо будуть вирішені і інші проблеми: зняття жорстких валютних обмежень, відновлення кредитування, розумний протекціонізм та наявність замовлень не тільки виключно на зовнішньому, але й на внутрішньому ринку.

Про великий потенціал українських вчених та наукових інституцій знають і за кордоном, а власна держава про нього нібито забула. Так, Інститут надтвердих матеріалів бере участь в двох великих міжнародних проектах за програмами «НАТО. Наука заради миру» і «Горизонт 2020». На загальне фінансування останньої програми Європа виділила 83 млрд євро. За словами керівництва Інституту, установа виграла грант і наразі в рамках цього проекту створює нове покоління ріжучих надтвердих матеріалів.

Однак такі приклади успіху надто розрізнені. На фоні масштабних скорочень, низької зарплати вчених, відсутності фінансування на оснащення лабораторій складається ситуація, що молоді перспективні спеціалісти від'їжджають за кордон або працюють на іноземного замовника. Це означає, що ані патенту, ані надходження в бюджет від такої організації діяльності науковців немає.

«Прикро, що країна з потужним інтелектуальним і ресурсним потенціалом торгує сировиною та вже не перший рік знаходиться в стані економічної кризи», – підкреслив А. Кінах.

Антикризова рада громадських організацій та УСПП пропонує низку ініціатив для виправлення ситуації. Серед них – створення національних фондів для фінансування найбільш вдалих науково-технічних розробок.

Також цілком реально забезпечити повноцінну участь України як асоційованого члена в реалізації рамкової програми ЄС з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Це надасть ресурси, стимулюватиме до здійснення нових розробок. Ці та інші пропозиції викладені в Антикризовій програмі невідкладних заходів, що пропонується діловою спільнотою уряду в основу економічної стратегії на найближчі 2 роки.